

Sant Salvador

Capolat

Ubicació

Comarca: Berguedà
Lloc/Adreça: Zona de Capolat.
Emplaçament Localitzada a l'extrem meridional del gran morral de Sant Salvador.
Alçada: 1155

Coordenades:

Latitud: 42.06157
Longitud: 1.78192
UTM Est (X): 399218
UTM Nord (Y): 4657330

Classificació

Número de fitxa 08045 - 84
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia Jaciment arqueològic
Estil / època: Medieval Modern Contemporani Popular
Segle XII-XIII, XIV, XVI, XVIII, XIX
Estat de conservació Dolent
Notes de conservació: Les parets de l'edifici es troben enrunades i cobertes i alterades per la vegetació.

Protecció Inexistent
Tipus de protecció: Inexistent
Número inventari IPAC 3118

Generalitat i altres inventaris

Accés Fàcil
Ús actual: Sense ús
Titularitat Privada
Titular: 08044A010000010000SX

Fitxes associades:

[Solanelles](#)
[Balma de Torneula](#)

Descripció

Les restes presenten una planta allargada en direcció est-oest. Es veuen 2 petits àmbits que avancen cap al sud formant un petit clos que formava la façana principal del conjunt. Les diverses ampliacions es van anar construïnt a banda i banda de l'edifici original de planta quadrada.

Pel què fa l'estructura, els murs de l'edifici primigeni mostren un gruix de 125 cm i són fets amb carreus de mida mitjana, punxonats i disposats en filades regulars. Les cantoneres són regulars i segueixen l'alineació de les filades. El cos del segle XIV mostra un parament menys homogeni, format per carreus, lloses i pedres irregulars, col·locats amb poca voluntat de crear filades. D'aquests destaca la part interior del mur nord, on s'observen dues filades de lloses inclinades disposades en forma d'espina de peix, tipus "opus spicatum" (80 cm alçada x 270 cm d'amplada). En els murs del segle XVI s'observa un acabat més irregular, sobretot per la diversitat de mides i material no treballat. En l'ampliació del segle XVIII hi ha grans carreus punxonats i pedres irregulars de mida petita. En totes aquestes modificacions, en conjunt s'observen cantoneres més grans en relació al seu respectiu parament.

Pel què fa obertures, tant sols se'n conserva una, situada en el mur oest de l'edifici del segle XIV. Es tracta d'un pas format per un gran bloc de pedra picada com a llinda de la cara interior i de fusta a l'exterior, amb muntants de pedra picada amb doella paral·lela. Per últim, únicament s'observa l'arrencament de la volta feta amb carreus de pedra sorrenca que cobria la planta baixa de l'estructura de la torre, la qual tenia l'eix orientat de nord a sud.

Observacions:

El mal estat de conservació dificulta la datació de les diverses ampliacions i no permet aportar dades sobre la distribució i usos de diferents espais.

Història

A partir de les informacions documentals, l'estructura primitiva de l'edifici era denominada "Turrem Nebule", la torre de Torneula, ja documentada al segle XI i posteriorment anomenada Sant Salvador. El topònim de Torneula va ser adoptat per una nova casa documentada des del 1431. Les primeres informacions documentals de Sant Salvador daten del 1395, quan era habitada per Guillem de Sant Salvador. Aquesta casa devia estar acompanyada d'una petita església com es menciona a l'inventari de bens de Jacint Vilardaga del 1721. Per aquest motiu la casa també surt documentada com a Sant Miquel, ja que l'església possiblement deuria estar dedicada a Sant Miquel. Se sap que el 1648 la casa estava en ruïnes. El 1871 Sant Salvador era depenent de Solanelles.

Mitjançant l'anàlisi estructural de la masia s'identifiquen diferents moments constructius. El primer seria als segles XII-XIII, quan l'estructura original de la torre presenta una planta gairebé quadrada (6,5 m x 6,35 m). Actualment es troba en avançat procés d'enrunament, però s'identifica clarament el seu perímetre, així com l'arrencament de la volta que cobria la planta baixa. Entorn als segles XIV-XV, s'annexa el cos adossat a ponent de la torre, fet que suggereix un canvi d'ús, tot convertint l'espai en residència habitual, probablement ja com a mas. El seu estat de degradació no permet saber com s'articulava aquesta ampliació

respecte l'espai de la torre ni quina seria la seva distribució interior. Durant el segle XVI es realitza l'ampliació de l'oest junt amb la construcció del forn de pa de cos exempt adossat al mur nord de l'edifici del segle XIV.

Al segle XVIII l'estructura original dels segles XII-XIII se li afegeix un cos a la seva banda de llevant, tot creant una obertura en el mur est que permetés la circulació interior entre ambdós espais. Probablement, la planta baixa de la torre actua com a capella dedicada a Sant Salvador. Probablement al segle XIX es construeixen dos annexes més per la banda sud del dos extrems est i oest, formant una mena de clos.

Bibliografia

CASACUBERTA, A., CUNILL, J., SÁNCHEZ, J. (2022) Història dels masos del Municipi de Capolat. Inèdit.

CAMPRUBÍ, Josep i MARTÍ, Ramon. (2008) El monestir carolingi de Sant Salvador de Mata (L'Espunyola, Berguedà).

CORTÉS, Maria del Agua. (2016) Espai domèstic i cultura material. Una aproximació històrica a les cases rurals del Berguedà. [Tesi Doctoral Universitat Autònoma de Barcelona]. Tesis doctorals en xarxa.

CUNILL, Jaume. (2020) Els primers cognoms del Berguedà. Inèdit.

SERRA, R. et altri (1991): Guia d'Art del Berguedà. Berga, Ed. Consell Comarcal del Berguedà i Patronat del Centre d'Estudis del Berguedà.

SOCIETAT D'ARQUEOLOGIA DEL BERGUEDÀ (2004) Inventari i Catalogació del Patrimoni Cultural moble i immoble del Municipi de Capolat. Inèdit.

VVAA (1985): Catalunya Romànica. XII. El Berguedà, Barcelona, Fundació Enciclopèdia Catalana.

VVAA (1978) Monuments de la Catalunya romànica. El Berguedà. Grup Enciclopèdia Catalana. Barcelona.

Enllaços d'interès:

[Sant Salvador, Inventari del Patrimoni Arquitectònic de Catalunya.](#)
[Direcció Gen...](#)

